

LITTERATUR

Mette Borchgrevink: Om avgrensning av arbeidsgivers styringsrett på grunn av arbeidstakers personvern : En gjennomgang av norsk rettspraksis. COMPLEX 5/11. Oslo, Senter for rettsinformatikk/Avdeling for forvaltningsinformatikk 2011. 103 s. ISBN 82-7226-137-4.

Publikasjonen har sin bakgrunn i forfatterens forskningsopphold på Senter for rettsinformatikk ved Universitetet i Oslo, høsten 2010. Her gjennomgikk hun rettspraksis om personvern i arbeidslivet de siste ti år.

Temaet er i hvilken grad arbeidsgivers styringsrett begrenses som følge av arbeidstakers rett til personvern. Hovedfokuset er begrensninger i adgangen til å iverksette kontrolltiltak, samt arbeidsgivers adgang til å behandle personopplysninger som samles inn som følge av tiltaket. Slik forfatteren påpeker, står man i slike saker overfor et tosporet system; arbeidsmiljøloven kapittel 9 må vurderes hva gjelder selve kontrollen, mens personopplysningsloven regulerer eventuell behandling av personopplysninger. I tillegg er personvern hensyn en sentral faktor nå man skal vurdere om tiltaket er saklig og forholdsmessig etter arbeidsmiljøloven.

Den rettspraksis som gjennomgås dekker disse vurderingstemaene, og er fra tiden både før og etter at man fikk særskilte regler om kontrolltiltak i arbeidsmiljøloven kapittel 9. Arbeidsmiljøloven kapittel 9 er langt på vei en kodifisering av tidligere ulovfestet rett. Praksis fra den Europeiske menneskerettighetsdomstol berøres også i noen grad.

Boken består av fire hoveddeler. Innledningsvis gis det en presentasjon av problemstillingen og en oversikt over det rettslige utgangspunktet i forhold til temaet. I del II presenteres de relevante dommene. I del III får vi forfatterens analyse av hvilke linjer som kan trekkes ut av rettspraksis, og en vurdering av hvordan og på hvilke områder arbeidsgivers styringsrett er innskrenket som følge av personvern hensyn. I Del IV gis en kort avsluttende betraktning av om reglene om personvern i arbeidslivet bør samles.

Fremstillingen av rettspraksis er langt på vei inndelt etter type kontrolltiltak, som eksempelvis veskekontroll, spaning, videoovervåking, og overvåking av ansattes internettbruk, datautstyr og e-post. Kategoriseringen gjør det mulig for leseren å få en rask oversikt over praksis av betydning for egen sak. Forfatteren berører også to særskilte temaer som ikke kan karakteriseres som kontrolltiltak, men hvor personvern hensyn er sen-

trale for vurderingen av arbeidsgivers rettigheter. Disse er utlevering av personalopplysninger og arbeidssøkeres vern ved ansettelsesprosesser.

Boken representerer en samlende oversikt over rettspraksis av betydning for temaet kontrolltiltak i arbeidslivet og tilgrensede problemstillinger per i dag. Man får en indikasjon på hva domstolen vektlegger i sin vurdering av om et kontrolltiltak er saklig og forholdsmessig. Det er imidlertid ikke tvil om at man i senere saker vil måtte foreta konkrete vurderinger, og at både type arbeidsplass samt type tiltak vil kunne føre til andre resultater ved implementeringen av ellers like kontrolltiltak. Terskelen for hva som aksepteres vil dessuten måtte antas å endre seg i takt med samfunnsutviklingen, i tillegg til at nye former for overvåking og kontroll vil reise nye problemstillinger. Dette gjør at fremstillingen raskt vil måtte suppleres av ny rettspraksis på området, noe som igjen vil kunne få betydning for de vurderinger og analyser forfatteren har gjort. På andre områder har man sikrere holdepunkter for hva resultatet i fremtidige saker vil bli, for eksempel når det gjelder betydningen av god saksbehandling.

Noen av de analysene som gjøres bygger på et så spinkelt materiale at det neppe gir noen indikasjon på hva utfallet vil bli i senere saker. Dette gjelder særlig spørsmålet om oppreisning etter personopplysningslovens regler og saksomkostninger. Det kan likevel være nyttig for leseren å bli presentert for problemstillingene og vurderingstemaet.

Christine Lie Ulrichsen
Seniorrådgiver
PST